

הגנה על אזרחים

16 - 29 בספטמבר 2009

התפתחויות אחרונות מיום שלישי ה-29 בספטמבר:

30 בספטמבר: על פי אירגון זכויות האדם אל מייזאן ומקורות נוספים, כולל משרד הבריאות הפלסטיני (MOH) נהרגו שני פלסטינים (בגילאים 45 ו-28) ותשעה נוספים ניפצעו בעת תקיפת חיל האוויר הישראלי מפגיעת שלושה טילים שנורו לעבר מנהרות באיזור רפיח. עלפי דיווחים בתקשורת הישראלית, התקיפה האווירית בוצעה בתגובה לירי טילים לעבר דרום ישראל.

30 בספטמבר: נער פלסטיני מת לאחר שניפגע מרכב סיור צבאי ישראלי בכפר יעבד שבנפת ג'נין. התקרית, שעל פי מקורות צבאיים ישראלים היתה בגדר תאונה, ארעה בעת עימות שבמהלכו נזרקו אבנים לעבר רכב של חברת המים מקורות שלוה על ידי חיילים ישראלים.

הגדה המערבית

ניפגעים בגדה המערבית; מתחים גוברים בעיר העתיקה בירושלים

בהשוואה למספר הניפגעים הפלסטינים הנמוך יחסית שנרשם במהלך השבועות האחרונים, היה מספר הנפגעים בתוקפת הדיווח הנוכחית גבוה בהרבה. הכוחות הישראליים ירו והרגו פלסטיני אחד ופצעו 50 נוספים במהלך תקריות שונות ברחבי הגדה המערבית, כולל ירושלים המזרחית וזאת בהשוואה להרוג אחד ועשרה פצועים בשבועיים שקדמו לתקופת דיווח זאת. ב-22 בספטמבר פתחו כוחות ישראליים באש לעבר פלסטיני תושב צור באהר (ירושלים) בתחנת דלק שלייד התנחלות ביתר עילית (נפת בית לחם); האיש נורה ב-20 כדורים לפחות. נסיבות האירוע אינן ברורות והרשויות הישראליות חוקרות את התקרית.

רוב הפציעות, מתוך 50 הפציעות נרשמו בשבועיים האחרונים, ארעו ב-27 בספטמבר, כאשר 16 פלסטינים ניפצעו במהלך עימותים שפרצו ברחבת מסגד אל אקסא בעיר העתיקה בירושלים. על פי הידוע, התקרית ארעה כאשר פלסטינים ניסו למנוע בידי אבנים כניסה של קבוצת ישראלים בחסות כוחות הבטחון הישראליים למתחם אל אקסא. על פי דיווח בתקשורת הישראלית בתקרית זאת ניפצעו 18 שוטרים. 22 פלסטינים נוספים ניפצעו בהתנגשויות שפרצו עוד באותו הערב בין כוחות ישראליים ומפגינים פלסטיניים בשכונת אל-עיסאויה בירושלים המזרחית.

12 הפצועים הנותרים כללו ארבעה פלסטינים שניפצעו במהלך ההפגנות השבועיות בכפרים נעלין ובלעין (נפת רמאללה), ארבעה שניפצעו במחסומים שונים וארבעה נוספים שניפצעו במהלך מבצעי חיפוש ומעצר. שלושה שוטרי מג"ב ניפצעו גם כן במהלך ההפגנות נגד הגדר בנעלין.

במהלך תקופת הדיווח ביצעו כוחות הבטחון הישראליים 161 מבצעי חיפוש ומעצר בגדה המערבית ובירושלים המזרחית. במבצע סריקה שהתקיים בעיקבות ההתנגשויות במתחם אל-אקסא בעיר העתיקה בירושלים, ב-29 בספטמבר, נעצרו 50 פלסטינים.

עידכון תנועה וגישה

הרשויות הישראליות הודיעו בראשית תקופת הדיווח הנוכחית על הסרת 100 מיכשולי תנועה בגדה המערבית, ברובם ערמות עפר. על פי בקשת משרד OCHA סיפק צה"ל נתוני ג'י.פי.אס (נקודות ציון של המיקום המדוייק) של

המכשולים המיועדים להסרה. ממצאי הבדיקה הראשונית של OCHA בדרום הגדה המערבית, שם על פי הדיווח ממוקם החלק הארי של המכשולים המיועדים להסרה, מעלים כי כשליש, בקרוב, מ-75 המכשולים כבר הוסרו; ארבעה מכשולים שהוסרו הינם בעלי חשיבות ומשמעות ברמה המקומית. יתר המכשולים שהוסרו בדרום הגדה ממוקמים על דרכים חקלאיות בסביבות כביש 35 וכביש 60, המאפשרות גישה לכ-60 משפחות לביצוע בציר הענבים בכרמיהן. עם זאת, אנשי השטח של OCHA דיווחו כי כל מכשולי הדרכים שמסביב להתנחלויות המרכזיות בדרום הר חברון תוגברו לאחרונה ואף נירשמה עלייה במספר מחסומי פתע ניידים, כפי הנראה בשל החגים.

עבודת השטח הראשונית שביצעו אנשי OCHA במרכז הגדה המערבית אישרה את הסרתם של 10 מתוך 15 המכשולים שהסרתם הוכרזה. בנוסף, ניצפו שני מכשולים אחרים שהוסרו (שלא היו ברשימה המוכרזת). המכשולים שהוסרו מאפשרים פתיחת דרכים מקומיות המובילות לכביש 60 (2), לכביש 457 ולכביש 458 (10); לארבעה מכשולים שהוסרו ישנה חשיבות ממשית ברמה המקומית. כמו כן, הרשויות הישראליות סיפקו נקודות ציון גיאוגרפיות לארבעה מכשולים שהסרתם הוכרזה, ואולם, לשניים מתוכם היתה נקודת ציון זרה, מה שהותיר למעשה שלושה מכשולים שהוכרזו כמיועדים להסרה. בהתבסס על עבודת שטח ראשונית, OCHA איננה יכולה לאשר כי מכשולים אלה אכן הוסרו. אנשי OCHA רשמו הסרה של מכשול אחר בצפון הגדה.

אנשי OCHA ממשיכים לבחון את הסרת יתר המכשולים שהוכרזו, ואולם, חלק ניכר ממכשולים אלה איננו מופיע כלל במניין המכשולים השוטף של OCHA.

ב-2 בספטמבר הסירו הרשויות הישראליות חלק מתשתיות מחסום מעלה אפרים, אחד מארבעה מחסומים מאוישים המפקחים על תנועת פלסטינים מהגדה לבקעת הירדן וממנה, ומסרו ל-OCHA כי מחסום זה יחדל מלהיות מאויש דרך קבע. צעד זה אמור היה לאפשר כניסת כלי רכב עם לוחיות זיהוי פלסטיניות לבקעת הירדן דרך מחסום זה ללא הזדקקות להיתר מיוחד. ואולם, על פי דיווח מעודכן של המת"ק הישראלי הקלה זאת בוטלה וכל כלי הרכב העוברים במחסום זה נבדקים; הושב על כנו החיוב הקודם בהצגת היתרים.

במהלך תקופת דיווח זו הטילו הרשויות הישראליות פעמיים סגר כללי על הגדה המערבית: הראשון בין 18 – 21 בספטמבר לרגל ראש השנה היהודי, השני בין 27-28 בספטמבר לרגל יום הכיפורים. במהלך הסגר הראשון נאסר על תושבי הגדה הפלסטינים, לרבות נושאי היתרי כניסה, להיכנס לירושלים ולישראל, להוציא עובדים המועסקים על ידי אירגוני סיוע בינלאומיים ומקרים הומניטריים. במהלך הסגר השני נאסרה הכניסה גם על עובדי אירגונים בינלאומיים.

תקריות במעורבות מתנחלים

במהלך תקופת הדיווח רשמו אנשי OCHA ממוצע שבועי של תקריות במעורבות מתנחלים הזזה לממוצע השבועי שנרשם מתחילת 2009 (7). מלבד ההתנגשויות במתחם אל-אקסא שדווחו לעיל, נרשמו מספר תקריות רציניות שרובן הסתיימו בנזקי רכוש.

בדרום הגדה המערבית, גרמו מתנחלים מההתנחלות מעון נזק לשני מבני לבנים בבעלות תושבי הכפר אל-טוואני (נפת חברון). בה בעת, בצעו המתנחלים ממעון עבודות תשתית נרחבות בתחומי ההתנחלות. כמו כן, באיזור H2 שבעיר חברון, איזור הנתון תחת שליטה בטחונית ישראלית, ניכסו 150 מתנחלים מלוויים בכוחות בטחון ישראליים לחלק המיועד לתפילת מוסלמים במסגד איברהימי שבמערות המכפלה וזאת ללא תיאום מוקדם עם אנשי הוואקף האיסלאמי.

בצפון הגדה המערבית עקרו מתנחלים מיציהר כ-125 עצי זית בבעלות תושבי הכפר בורין (נפת שכם); קבוצת מתנחלים ממאחז חוות גלעד הציתה מטע זיתים בבעלות הכפרים ג'ית, אימתין ופרעתה תוך גרימת נזק ל-50 עצי זית. תקרית זאת התרחשה כאשר אש, שניגרמה מסיבות לא ברורות, פשטה בשדה הסמוך להתנחלות וששה מתנחלים ניפגעו משאיפת עשן ושלושה מבנים בהתנחלות ניזוקו. ארבעה פלסטינים נעצרו בקשר לתקרית זאת בעודם נאבקים באש שהוצתה בשדותיהם. בנוסף נרשמו מספר מקרים של יידוי אבנים בכלי רכב בעלי לוחיות רישוי פלסטיניות שהסבו נזק לכלי הרכב.

מדיווחים בתקשורת הישראלית עולה כי צה"ל זיהה מגמת עליה באלימות מתנחלים והקים צוות פעולה לתגובה מהירה במטרה "למנוע חיכוכים ואלימות בין מתנחלים, כוחות הבטחון ופלסטינים". ככלל, הרשויות הישראליות כשלו באכיפת שלטון החוק על מתנחלים ישראלים בגדה המערבית.

במהלך תקופת הדיווח נירשמו שש תקריות שבהן ניפגעו מתנחלים; באחד האירועים ניפצע מתנחל כאשר פלסטיני פתח באש על הרכב שבו נסע בכביש 60 סמוך להתנחלות שילה (נפת רמאללה). לאחר האירוע ערכו כוחות הבטחון הישראליים חיפושים בכלי רכב פלסטיניים שנסעו באיזור. בתקרית אחרת, זרקו פלסטינים בקבוקי תבערה לעבר כלי רכב ישראליים שנסעו בסמוך לכפר עזון (כביש 55); לא נשרמו ניפגעים. בתגובה לכך ערכו כוחות הבטחון הישראליים מבצע סריקה בכפר תוך הטלת עוצר. התקריות האחרות כללו ארבעה ארועים של יידי אבנים לעבר כלי רכב ישראליים. בנוסף, על פי דיווחים בתקשורת הישראלית, ב- 18 בספטמבר עצר צה"ל שלושה פלסטינים חמושים בסכינים לאחר שניסו לחדור להתנחלות גוש עציון.

קרוב ל-60 אחוזים מהאוכלוסייה הפלסטינית מנועה מגישה לתפילות יום הששי בירושלים המזרחית

בשל ראש השנה היהודי, שמועדו השנה חל ביום הששי האחרון של חודש הרמדאן, הוטל סגר כללי למשך ארבעה ימים על הגדה המערבית. כתוצאה מכך, קרוב ל-60 אחוזים של הפלסטינים, כולל תושבי רצועת עזה ו-40 אחוזים מתושבי הגדה המערבית היו מנועים השנה מכניסה לירושלים המזרחית לקיום מצוות תפילת יום הששי האחרון של חודש הרמדאן.

גישת פלסטינים תושבי הגדה המערבית לירושלים חסומה באורח מחמיר על ידי הגדר והמעבר שלהם לעיר מותר רק דרך ארבעה מחסומים שהוסמכו לכך (קלנדיה, גילה, מחנה שועפאט ואל-זייתון). טרם התקבלו נתונים סופיים מוסמכים על מספרי הניכנסים ואולם, על פי דיווחים מפי משקיפים שנוכחו בשטח מספר הניכנסים לירושלים ביום הששי האחרון של הרמדאן היה נמוך מאשר ביום הששי הקודם. בימי הששי הראשון, השני והשלישי לחודש הרמדאן, ניכנסו לירושלים, על פי דיווחי הרשויות הישראליות, 60,000, 130,000 ו-190,000 בני אדם, בהתאמה. הגישה לעיר נותרה מוגבלת לגברים מעל גיל 50 ולנשים מעל גיל 45 וילידים (בנים ובנות) מתחת לגיל 12, שכניסתם הותרה ללא היתר מיוחד; גברים בגילאי 45-50 ונשים בגילאי 45 – 35 היו זכאים לבקש היתר כניסה מיוחד. ביום הששי האחרון לא דווח על ניפגעים בעת המעבר, ואולם בשלושת ימי הששי הראשונים דווח על כ-100 פציעות, כולל מקרה מוות אחד; לפחות 40 בני אדם, רובם נשים וילדים, נזקקו לטיפול רפואי והועברו לבתי חולים.

מבנים בבקעת הירדן בסכנת הריסה

השלטון הישראליים העבירו ל-OCHA במהלך תקופת הדיווח תשעה צווי הפסקת עבודה וצווי הריסה בגין היעדר היתרי בנייה בשטח C. גורמי צבא ישראליים חילקו שלושה צוים בכפר אל ג'יפטליק (נפת יריחו) לבניין בית ספר ולשני מבני מגורים. שני צוים נוספים נמסרו בח'ירבת מחול, בסמוך לאל-חדידייה שבצפון בקעת הירדן המתייחסים לשבעה מבנים, מתוכם ארבעה מבני מגורים ושלושה מחסות לבעלי חיים. ארבעה צוים נמסרו בכפר קיסאן, שבנפת בית לחם, ומתייחסים למבנה המשרת את מועצת הכפר ולשלושה מבני מגורים. בשטח C של הגדה המערבית תלויים ועומדים כ-3000 צווי הריסה כנגד מבנים מסוגים שונים.

רצועת עזה

הסלמת באלימות; חמישה פלסטינים נהרגו

הכוחות הישראליים הרגו חמישה פלסטינים חמושים ופצעו שלושה אחרים ברצועת עזה, כולל שני ילדים, בהשוואה להרוג אחד (ילד בן 15) וארבע פציעות בשבועיים שקדמו לתקופת הדיווח הנוכחית.

בתקרית אחת שהתרחשה ב- 20 בספטמבר, נהרגו שני חמושים פלסטיניים בסמוך לגדר הגבול (באיזור ג'באליה) מיירי של כוחות ישראליים המוצבים בגבול עזה-ישראל. בתקרית ניפרדת ב- 29 בספטמבר, גם כן סמוך לגדר הגבול ניפצעו שני ילדים (15 ו-17) כאשר טנק ישראלי פגע בבית מגורים באיזור דיר אל בלח. ב- 25 בספטמבר נהרגו

שלושה חמושים נוספים כאשר חיל האוויר הישראלי ירה טיל שפגע בכלי רכבם ממזרח לעיר עזה. זו היתה המתקפה האווירית הראשונה מאז תום מבצע "עופרת יצוקה", שהסתיים ב-18 בינואר 2009, שבה פגע חיל האוויר הישראלי בטיל ברכב של חמושים. על פי דיווחים בתקשורת הישראלית המצטטים גורמים צבאיים, שלושת החמושים התכוננו לשגר טילים לעבר ישראל. מאז תום מבצע "עופרת יצוקה" נהרגו, כתוצאה מהסכסוך הישראלי-פלסטיני בעזה ובדרום ישראל, 49 פלסטינים וישראלי אחד, בהתאמה, וניפצעו 104 פלסטינים ושבעה ישראלים.

הכוחות הישראליים המשיכו לאכוף הגבלות גישה באמצעות יריות אזהרה לעבר חקלאים ודייגים פלסטיניים שניסו להתקרב לשטחים מעובדים לאורך גדר הגבול או לגשת לשטחי דייג שמעבר לשלושה מיילים מהחוף. ספינות סיוור של חיל הים הישראלי פתחו ביריות אזהרה לעבר ספינות דיג פלסטיניות בחמש תקריות נפרדות, תוך שהן מאלצות את הדייגים לחזור לחוף. באחת התקריות עצרו אנשי חיל הים הישראלי חמישה דייגים והחרימו את ספינותיהם. בנוסף, בתשע הזדמנויות שונות ניכנסו דחפורים ישראליים, מלווים בטנקים, לעומק של כמה מאות מטרים בשטח הרצועה, תוך שהם מאלצים את החקלאים הפלסטיניים לנטוש את שדותיהם.

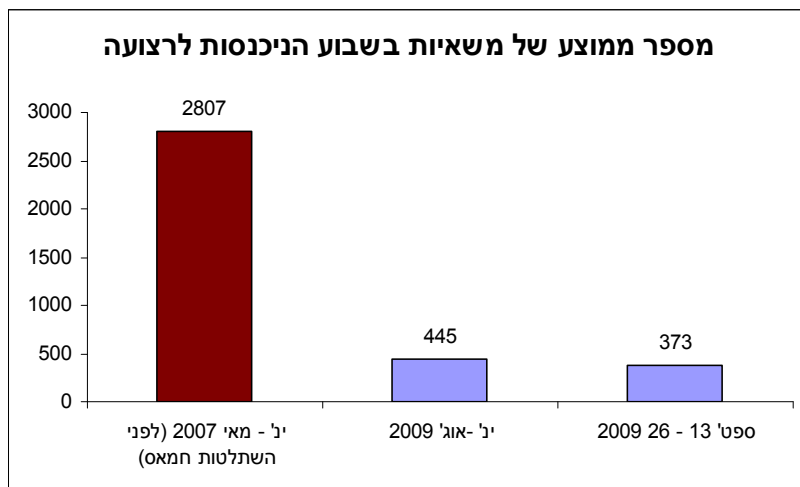
קבוצות של חמושים פלסטיניים המשיכו לירות אש אקראית לעבר ישראל – רקטות ופצצות מרגמה. האש נורתה לעבר דרום ישראל, כולל לעבר בסיסי צבא. לא נרשמו נפגעים או נזק לרכוש בתקופת הדיווח.

המנהרות ממשיכות לגבות חיי אדם; ארבעה הרוגים ו-18 פצועים

ארבעה פלסטינים, שעבדו במנהרות בגבול מצרים-רפיח, נהרגו ו-18 ניפצעו בתקריות שונות הקשורות במנהרות, כולל התמוטטות, התחשמלות ודליפת דלק. מאז הטלת המצור הישראלי על רצועת עזה ביוני 2007, תעדה OCHA את מותם של 103 בני אדם בתקריות הקשורות למנהרות, 47 מתוכם נהרגו מתחילת שנת 2009.

בתצהיר שהוציא אירגון אל מייזאן לזכויות אדם בעזה נאמר כי מרבית העובדים במנהרות באים ממשפחות מצוקה הנתונות במצב סוציו-אקונומי קשה ביותר. המצוקה מאלצת אנשים אלה לקבל על עצמם עבודה שסיכון כה רב בצידה על מנת לספק הכנסה למשפחותיהם הנתונות במצב קשה עקב המצור שישראל הטילה על הרצועה. אל מייזאן מאיצה בשלטונות החמאס להבטיח יישום אמצעי בטיחות חיוניים במנהרות. בעוד שהמנהרות מספקות פתרון חלקי בטווח הקצר למצוקת היבוא ומאפשרות אספקת מוצרים וסחורות שאחרת לא ניתן היה להשיגם, אין בהן כדי לתת פתרון חליפי ובר קיימא להסרת המצור.

יבוא המטענים השבועי הממוצע נותר נמוך מהצרכים (13 – 26 בספטמבר 2009)

בשל חגים יהודיים ומוסלמים במהלך השבועיים האחרונים, נרשמה ירידה של 19 אחוזים ברמת היבוא השבועית, בהשוואה לממוצע השבועי של המטענים שיובאו לרצועה מאז תום מבצע 'עופרת יצוקה'. יתר על כן, הממוצע בשבועיים האחרונים מהווה רק 13 אחוזים מהנתון המקביל בחמשת החודשים הראשונים של שנת 2007, (2,807 מטענים), לפני השתלטות החמאס על הרצועה. בדומה לשבועות האחרונים, מוצרי מזון והיגיינה היוו את רוב היבוא (82 אחוזים מכלל היבוא) כאשר היתרה כוללת כמויות מוגבלות של תשומות חקלאיות, חומרי אריזה, אספקה רפואית ומוצרים מתכלים נוספים שאינם מוצרי מזון.

הכנסת פריטי אספקה חיוניים אחרים, כולל חומרי בנייה (מלט, צינורות פלדה לבניין, זכוכית, עצים וכו'), חלקי חילוף לפרוייקטים לשיקום מערכות המים והתברואה, חומרי אריזה ופריטי ציוד נוספים הדרושים לתעשייה ולתחומי החשמל וטכנולוגיית המידע וכן כלי רכב, נותרו אסורים ליבוא או שהוכנסו מהן כמויות מוגבלות בלבד. לא הותר לייצא סחורות מהרצועה ומשלוחי הייצוא האחרונים עזבו את הרצועה ב-27 באפריל 2009.

חלה ירידה גם ביבוא גז בישול; כמות השבועית הממוצעת שניכנס עמדה על 510 טון, בהשוואה לממוצע שבועי של 800 טון מאז תום מבצע 'עופרת יצוקה'. כמות זאת נמוכה בהרבה מהכמות הממוצעת השבועית של 1,750 טון גז בישול בשבועות לפני הטלת המצור. דלק לכלי רכב וסולר לא יובאו מישראל בתקופת הדיווח ואולם, דלק וסולר מתוצרת מצרית, המיובאים דרך המנהרות, זמינים בשווקים המקומיים.

ירידה קלה בהפסקות החשמל; הפסקות חשמל יזומות עדיין בתוקף

כמות שבועית ממוצעת של כ-2 מיליון ליטר דלק תעשייתי יובאו לרצועה בתקופת הדיווח, כמות העומדת על כ-72% מהתצרוכת השוטפת הדרושה לתדלוק בתפוקה מלאה של תחנת הכוח העזתית. האפקט המשולב של מחסור בדלק, חלקי חילוף וחומרי בנייה ממשיך לתת את אותותיו על המחסור באנרגיה ואספקת חשמל ברצועה. על פי דיווח של חברת החשמל העזתית, עם סוף הקיץ חלה ירידה קטנה בביקוש לחשמל וכתוצאה מכך משך הפסקות החשמל היזומות, הפוגעות בכ-90% מאוכלוסיית הרצועה, התקצר במעט מרמה של 4-6 שעות ל-4-5 שעות, ארבעה ימים בשבוע. 10 אחוזים מאוכלוסיית הרצועה נותרו עדיין ללא אספקת חשמל בשל היותם מנותקים מהרשת במקומות בהם לא ניתן לבצע את תיקוני הנזקים שניגרמו לתשתיות בעת מבצע 'עופרת יצוקה' בשל מחסור בחומרי בניה וחלקי חילוף.

פתיחה אד-הוק של מעבר רפיח מאפשרת גישה מוגבלת

גישת אנשים אל הרצועה וממנה מוגבלת באורח קשה. רק מספר מוגבל של מקרים רפואיים או הומניטריים אחרים בהיתר מיוחד, מורשים לעזוב את הרצועה או להיכנס אליה. מעבר רפיח, הסגור רשמית מאז יוני 2007 ונפתח רק למשך יומיים – שלושה בחודש, נפתח החודש באופן יוצא מן הכלל במשך ארבעה ימים. מתוך כ-6000 בני אדם שתואמה עבורם כניסה/יציאה, רק 1527 הצליחו לחזור לרצועה ו-3,731 הצליחו לצאת אותה. משרד הפנים העזתי ציין כי מתוך 627 הסטודנטים הממתינים לצאת מעזה יצאו רק 320. 307 הסטודנטים הנותרים הממתינים לצאת יאלצו לחכות חודש נוסף עד למועד הפתיחה הבא של מעבר רפיח. בששת החודשים הראשונים של שנת 2006, בעיקבות חתימת הסכם המעברים (AMA) ולפני שישראל הטילה מצור על רצועת עזה, חצו את מעבר רפיח מדי יום בממוצע כ-650 בני אדם בכל כיוון, וזאת בהשוואה לממוצע יומי של כ-79 ניכנסים ו-86 יוצאים דרך מעבר רפיח במהלך שמונת החודשים הראשונים של 2009.

הנוסח המחייב הוא המקור בשפה האנגלית, לקריאתו פנו לאתר OCHA:

http://www.ochaopt.org/documents/ocha_opt_protection_of_civilians_weekly_report_2009_09_29_english.pdf